

VLAAMSE OUDERENRAAD

**Advies 2008/1
ONTWERP VAN DECREET
BETREFFENDE DE GEORGANISEERDE THUISZORG**

Vlaamse Ouderenraad
Vlaams Gelijkekansenhuis
Koningsstraat 136
1000 Brussel

26 maart 2008

VLAAMSE OUDERENRAAD

Advies 2008/1
**Ontwerp van decreet
betreffende de georganiseerde thuiszorg**

Dit advies werd voorbereid door de Commissie Zorg & Wonen en goedgekeurd door de Algemene vergadering op 26 maart 2008.

Het advies is gebaseerd op versie 4 van het ontwerp van decreet.

1. Inleiding

- 1.1. Het 'Ontwerp van decreet betreffende de georganiseerde thuiszorg' en de 'Memorie van toelichting' werden door de Vlaamse Ouderenraad gelezen en becommentarieerd door de bril van de ouderen. Veruit de meeste mensen die thuiszorg gebruiken zijn ouderen. Dit belangrijk percentage verklaart de bezorgdheid van de ouderen voor een goede programmatie en organisatie van de thuiszorg. De Vlaamse Ouderenraad is dan ook blij via de adviesvraag betrokken te worden bij deze decreetswijziging.
- 1.2. Ouderen zijn geïnteresseerd in de zorg die ze nodig hebben en vinden deze zorg graag kort bij huis. Ouderen wensen en hebben behoefte aan zorg op maat, goede informatie over het zorgaanbod, deskundige begeleiding in het zoeken naar voor hen aangepaste zorg, toegankelijke en kwalitatief hoogstaande zorg. Dit alles met respect voor hun autonomie. Daarbij is samenwerking op het plaatselijk vlak, zo dicht mogelijk bij de mensen, van essentieel belang.
- 1.3. De bovengrens (65 jaar) voor het toekennen van hulpmiddelen door het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap dient dringend weggewerkt te worden zodat ouderen op voor hen relevante hulpmiddelen beroep kunnen doen. Dit houdt de zelfstandigheid langer in stand en kadert in een respectvolle benadering van oudere

personen die beperkingen ondervinden. Het kan tevens een hulpmiddel zijn om in het natuurlijke thuismilieu te kunnen blijven wonen.

- 1.4. Vlaanderen heeft gekozen voor de term 'ouderen' als het om zestigplussers gaat. We pleiten er dan ook voor dat deze eenduidige terminologie gebruikt wordt. Met de term 'senior' is het niet steeds duidelijk welke leeftijd bedoeld wordt, maar 'senior' wordt niet gebruikt als het om tachtigplussers gaat. Voor deze laatsten wordt vaak nog de term 'hoogbejaard' gebruikt. Dit lijkt echter weinig logisch aangezien de term 'bejaarden' algemeen niet meer in gebruik is. In de internationale literatuur worden de tachtigplussers omschreven als 'de oudste ouderen'. 'Ouderdom' heeft geen woord als tegenhanger bij de jongeren. Is het niet meer respectvol te spreken van 'hoge(re) leeftijd'?

2. Algemene opmerkingen over het voorontwerp

- 2.1. De Vlaamse Ouderenraad stelt vast dat dit decreetvoorstel veeleer vertrekt vanuit het aanbod aan zorg i.p.v. vanuit de behoeften van de zorgvrager waarop dan een antwoord op maat wordt gezocht.
- 2.2. De toekomstige beschikbaarheid van mantelzorgers en vrijwilligers inschatten is een moeilijke zaak. Dit wordt momenteel nog vager doordat het effect van de toenemende levensverwachting en betere gezondheid tot op hogere leeftijd op de inzet als mantelzorger of vrijwilliger niet te berekenen valt.
Mantelzorgers en vrijwilligers kunnen beroepsmensen niet vervangen, maar zorgen samen met hen voor de nodige zorg voor zorgbehoevende personen. Er dient voldoende rekening gehouden te worden met het feit dat vrijwilliger of mantelzorger worden, zijn en blijven, geen stabiel gegeven is, juist omwille van het karakter van vrijwilligheid. Ondersteuning, betrokkenheid bij het totaalproject van zorg en waardering voor deze mantelzorgers en vrijwilligers verhogen de draagkracht en het engagement. Organisatie van activering, ondersteuning en vorming maakt extra kans om hen te bereiken als deze in de nabijheid plaats vinden. Hier ligt een coördinerende taak voor de lokale overheid, de Lokale Dienstencentra en zeker voor de verenigingen van gebruikers en mantelzorgers en voor het sociaal-cultureel verenigingsleven.
- 2.3. De Vlaamse Ouderenraad is bezorgd over de mate waarin de sociale diensteneconomie zal worden aangesproken. Het idee op zich is goed, zowel de tewerkstelling als het financieel aspect. De vraag is of het aanbod zal kunnen voldoen aan de vraag indien er geen aanvulling vanuit het reguliere circuit voorzien is. Anderzijds zal de keuze en motivatie van de werknemer, samen met de nodige scholing en begeleiding, bepalend zijn voor het welslagen van dit initiatief.

3. Artikelsgewijze bespreking

- 3.1. Art.2: De Vlaamse Ouderenraad oordeelt dat de definiëring van volgende begrippen nodig is: aanvullende thuiszorg – activering - regionale dienstencentra.
- 3.2. Invoegen bij artikel 3: De algemene toegankelijkheid van de thuiszorg en de optimale afstemming op de behoeften worden gewaarborgd in het kader van het Lokaal Sociaal Beleid.
- 3.3. Art.4-6: Het integreren van de opdrachten schoonmaakhulp, karweihulp en oppashulp in de diensten gezinszorg is een belangrijke stap vooruit.
Een oplossing is nodig voor de OCMW-diensten en hun personeel dat tewerkgesteld is in poetsdiensten, klusjesdiensten en oppasdiensten die niet zijn opgenomen in de regelgeving van de logistieke hulp en de aanvullende thuiszorg. Deze diensten moeten worden opgenomen in het thuiszorgdecreet aangezien een groot aantal ouderen beroep moet kunnen blijven doen op de vertrouwde en noodzakelijke dienst.
Kwaliteitszorg op maat dient gegarandeerd te zijn, zeker wat betreft de toenemende diversiteit in de oudere bevolking. Daartoe is opleiding, ondersteuning en controle nodig.
- 3.4. Art.9: Naast vorming en informatie zijn activerende activiteiten waaronder recreatieve en/of ontmoetingsactiviteiten op lokaal vlak belangrijk om de zelfredzaamheid en de sociale integratie van o.a. de ouderen te bevorderen.
Deze activiteiten zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de lokale sociaal-culturele organisaties en het lokaal dienstencentrum en moeten dan ook in onderling overleg tot stand komen.
De Vlaamse Ouderenraad verwijst hierbij naar het overleg dat terzake is tot stand gekomen tussen de ouderenorganisaties en de vereniging voor dienstencentra. Het akkoord dat tussen deze partners is tot stand gekomen heeft de bedoeling de samenwerking tussen dienstencentra en ouderenorganisaties op lokaal vlak te bevorderen.
De toelichting bij dit artikel komt tegemoet aan deze bekommernis van de Vlaamse ouderenraad.
- 3.5. Art. 10-12: De Vlaamse Ouderenraad vraagt dat bij de uitvoering van dit decreet de nodige aandacht zou besteed worden aan de aangetoonde laagdrempeligheid van de werking van de regionale dienstencentra en de afstemming tussen de werking van de lokale en de regionale dienstencentra.
Bij artikel 11, §2, 2de alinea maakt de Ouderenraad de bedenking dat het coördineren van het multidisciplinair overleg prioritair lokaal moet gebeuren, kan dit niet dan wordt het regionaal niveau ingeschakeld.
- 3.6. Art. 15-17: Het is een goede evolutie om het Centrum voor kortverblijf opnieuw onder te brengen in het thuiszorgdecreet gezien de essentie van het kortverblijfcentrum: de ouderen thuis te laten wonen en de mantelzorg te ondersteunen.

Het ware dan ook logisch om kortverblijf ook mogelijk te maken door thuiszorgdiensten en niet exclusief voor te behouden aan de intramurale sector. Opvang in een kortverblijf zal hierdoor minder bedreigend overkomen. Een periode van herstel in het kortverblijf kan ook dure aanpassingen thuis, die slechts tijdelijk nodig zijn, voorkomen. Kort bij huis kunnen herstellen, heeft vaak een meerwaarde voor ouderwordende mensen.

- 3.7. Art. 18-19: Kunnen herstellen in een andere en gezonde omgeving is soms aangewezen. Niet iedereen is echter in de mogelijkheid om gebruik te maken van een herstelverblijf, o.a. door de kostprijs, de ongelijke spreiding en de afstand. Herstelverblijven mogen daarom niet opgericht en versterkt worden ten nadele van de kortverblijfscentra en de revalidatiecentra die in hun specifieke opdracht én in de omgeving van de woonplaats van de herstellende persoon deze belangrijke opdracht kunnen waarmaken.
- 3.8. Nachtopvang in de dagverzorgingscentra is contradictorisch met het opzet van de dagverzorging. De infrastructuur van een dagverzorgingscentrum is te beperkt voor nachtopvang. Ook wat personeelsbezetting en de contracten betreft, is dit geen haalbare kaart. Nachtopvang en crisisopvang zijn logisch en haalbaar in een kortverblijfscentrum.
- 3.9. Artikel 39: Dagverzorgingscentra en Centra voor kortverblijf dienen erkenning te krijgen zoals de andere zorginitiatieven. Regelmatig toezicht op kwaliteit en uitbating zijn voor deze zorgvoorzieningen van evenveel belang en dienen dan ook wettelijk geregeld te zijn.